

Sygn. akt II PK 106/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa G.M.
przeciwko Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w W.
o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 lutego 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 4 listopada 2016 r., sygn. akt XXI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powódki G.M. od wyroku Sądu Rejonowego [...] w W. z dnia 5 kwietnia 2016 r., którym oddalono jej powództwo przeciwko pozwanemu Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w W. o przywrócenie do pracy oraz wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy.

W uzasadnieniach sądów *meriti* przyjęto, że pozwany zgodnie z prawem rozwiązał z dniem 9 czerwca 2015 r. z powódką umowę o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1393 dalej jako ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. lub ustawa antykorupcyjna) w związku z art. 9 ustawy o służbie cywilnej (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1889 ze

zm.), wskazując jako przyczynę ciężkie naruszenie przez powódkę podstawowych obowiązków pracowniczych polegające na naruszeniu art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r., tj. na prowadzeniu, kontynuacji i wyrażonym na piśmie braku zamiaru zaprzestania łączenia zatrudnienia na stanowisku głównego specjalisty u pozwanego z prowadzeniem działalności gospodarczej na własny rachunek. Z poczynionych w sprawie ustaleń wynikało, że wynagrodzenie powódki było zbliżone pod względem płacowym do stanowiska naczelnika wydziału. Z tego względu powódka zaliczała się do kręgu osób wymienionych w art. 2 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej, tj. pracowników urzędów państwowych, w tym członków korpusu służby cywilnej, zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym ze stanowiskami wymienionymi w pkt 1 ustawy, a mimo wezwania jej przez pracodawcę do podania daty zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej, nie zaprzestała prowadzenia tej działalności, informując pozwanego, że w dalszym ciągu będzie prowadziła działalność gospodarczą.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła powódka, zaskarżając wyrok w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię:

1) art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. przez dokonanie tej wykładni z pominięciem treści art. 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na interes publiczny,

2) art. 52 § 2 k.p. w związku z art. 4 pkt 6 i art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. przez dopuszczenie liczenia początku biegu jednego miesiąca w ciągu, którego pracodawca może rozwiązać z pracownikiem umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia nie tylko od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia, lecz także od działań pracodawcy zmierzających do weryfikacji tej wiadomości, przy czym pracodawca ma swobodę, kiedy rozpocznie tę weryfikację i jakich środków w celu użyje,

3) art. 52 § 1 pkt 1 k.p. przez pominięcie przy jego wykładni powiązania z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. w zakresie rozumienia naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych oraz winy pracownika, a dokonanie wykładni art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 5 ust. 2 i 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r., które to przepisy nie mają zastosowania w sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „którego wyjaśnienie będzie miało wpływ nie tylko na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, lecz również wskaże kierunek wykładni, zakwestionowanych, w skardze kasacyjnej przepisów, sądom powszechnym. W przypadku art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne istotne zagadnienie dotyczy sposobu wykładni tego przepisu i wskazania, czy taka wykładnia musi uwzględniać treść art. 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, czy też może być dokonywana w oderwaniu od tego przepisu”.

Natomiast „istotne zagadnienie prawne związane z wykładnią art. 52 § 2 k.p. wymaga kompleksowej wykładni, mającej znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wobec tego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym powyżej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w

ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr

2090999). Jednocześnie zagadnienie prawne powinno być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571). Chodzi więc o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Musi więc ono pozostawać w związku ze sprawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003). Ponadto twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467 czy z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Wskazać również trzeba, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934).

Mając powyższe na uwadze przyjąć należy, że obie przedstawione przez skarżącą kwestie nie spełniają wskazanych wyżej kryteriów istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 czerwca 2015 r., II PK 22/14 (LEX nr 1785809 z glosą A. Rzeteckiej – Gil, LEX/el 2015), do którego odwołuje się również skarżąca w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, stwierdził, że wyrażenie „stanowisko równorzędne pod względem płacowym” nie stanowi *novum* w systemie prawa (por. przepisy art. 61 ust. 1, art. 193 ust. 4 ustawy o służbie cywilnej, art. 31 ust. 1 ustawy z 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, także art. 10 ust. 1b ustawy z 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych). Jest wystarczająco klarowne w zakresie treści (semantycznym) i poddaje się wykładni. Stanowisko równorzędne pod względem płacowym to stanowisko zapewniające wynagrodzenie na takim samym poziomie płacowym, co nie oznacza, że relacja ta spełnia się tylko wtedy, gdy wynagrodzenia nie będą się różnić kwotowo (zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z 22 października 2009 r., I PK 98/09, LEX nr 558568). To, że Sąd Najwyższy w cytowanym powyżej wyroku nie odniósł się do art. 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny nie oznacza, iż kwestia wykładni art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. pozostaje nadal otwarta i nierozwiązana w orzecznictwie. Art. 22 Konstytucji wymaga jedynie – w płaszczyźnie formalnej, by ograniczenia wolności działalności gospodarczej były ustanawiane „tylko w drodze ustawy”, a – w płaszczyźnie materialnej, aby były ustanawiane tylko „ze względu na ważny interes publiczny”. Nie budzi natomiast wątpliwości, że celem uchwalenia ustawy antykorupcyjnej było ograniczenie zjawiska korupcji w sferze publicznej.

Odnosząc się z kolei do zagadnienia prawnego związanego z wykładnią art. 52 § 2 k.p. wskazać należy, że powszechnie akceptowane jest stanowisko, iż bieg terminu z art. 52 § 2 k.p. rozpoczyna się w momencie, w którym weryfikacja uzyskanych przez pracodawcę informacji pozwala na kwalifikację zachowania pracownika w aspekcie oceny ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2008 r., I PK 32/08, Monitor Prawa Pracy 2009 nr 1, s. 91), czy też od chwili, w której

pracodawca uzyskał w dostatecznym stopniu wiarygodne informacje uzasadniające przekonanie o zaistnieniu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 1999 r., I PKN 318/99, OSNAPIUS 2001 nr 5, poz. 155). Już w okresie, następującym bezpośrednio po wejściu w życie Kodeksu pracy stwierdzano, że przez wyrażenie „uzyskanie przez zakład pracy wiadomości” (art. 52 § 2 k.p.) należy rozumieć wiadomości na tyle sprawdzone, aby kierownik zakładu pracy mógł nabrać uzasadnionego przekonania o nagannym postępowaniu danego pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1976 r., I PRN 74/76, OSNC 1977 nr 5-6, poz. 100 czy z dnia 21 października 1999 r., I PKN 318/99, OSNAPIUS 2001 nr 5, poz. 155). Sprawdzenie to powinno nastąpić w ramach wewnętrznego postępowania wyjaśniającego, które wypada wszcząć niezwłocznie a także sprawnie przeprowadzić. Obie te cechy zostały zaproponowane i przyjęte w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. wyrok z dnia 26 marca 1998 r., I PKN 5/98, OSNAPIUS 1999 nr 6, poz. 101 oraz z dnia 24 lipca 2009 r., I PK 44/09, LEX nr 548915).

Z kolei w wyroku z dnia 6 kwietnia 2016 r., II PK 64/15 (OSNP 2017 nr 11, poz. 143), Sąd Najwyższy wskazał, że razie trwałego naruszenia obowiązków pracowniczych, termin z art. 52 § 2 k.p. rozpoczyna bieg dopiero od ostatniego ze zdarzeń składających się na to zachowanie. Przez trwałe naruszenie obowiązków Sąd Najwyższy rozumie zachowanie o charakterze ciągłym, to jest zachowanie polegające na wykorzystywaniu tej samej sposobności, jednorodnej i mieszczące się w zwartym odcinku czasu. W takim wypadku termin miesięczny rozpoczyna bieg od ostatniego zdarzenia zakwalifikowanego jako część zachowania ciągłego (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 1997 r., I PKN 202/97, OSNAPIUS 1998 nr 10, poz. 631; z dnia 19 grudnia 1997 r., I PKN 443/97, OSNAPIUS 1998 nr 21, poz. 631; z dnia 14 lutego 2001 r., I PKN 236/00, LEX nr 551039; z dnia 7 czerwca 2017 r., I PK 183/16, LEX nr 2320362). Jak wynika z ustaleń stanu faktycznego, którym Sąd Najwyższy jest związany na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c., skarżąca nie zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej, o czym poinformowała pracodawcę w piśmie z dnia 3 czerwca 2015 r. a stan taki – mających charakter ciągły – trwał w dacie rozwiązania umowy

o pracę.

Skoro wykładnia art. 52 § 2 k.p. jest powszechnie przyjęta w orzecznictwie i została uwzględniona przez Sąd drugiej instancji w zaskarżonym wyroku, to należy przyjąć – wbrew odmiennym twierdzeniom skarżącej –, że nie zachodzi potrzeba rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego „mającego znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw”.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.